

The Effectiveness of Rollo May Existential-Humanistic Approach to the Willingness to Infidelity in Disloyal Men: A Single Case Study

Mousa Choupani¹, Maryam Fatehizade^{2*}, Faramarz Asanjarani³, Alberto Mario de Castro Correa⁴

¹Ph. D. Student of Counseling, University of Isfahan, Isfahan, Iran.

²Professor, Department of Counseling, University of Isfahan, Isfahan, Iran.

³Assistant Professor, Department of Counseling, University of Isfahan, Isfahan, Iran.

⁴Professor, Department of Psychology, University del Norte, Barranquilla, Colombia

Article History	ABSTRACT
<p>Received: 2022/08/30 Revised: 2022/11/01 Accepted: 2022/11/19 Available online: 2022/11/19</p> <p>Article Type: Research Article</p> <p>Keywords: Marital infidelity, Existential crises, May existential-humanistic therapy</p> <p>Corresponding Author*: Maryam Fatehizade, Ph.D Department of Counseling, Faculty of Psychology and Education, University of Isfahan, Isfahan, Iran AzadiAve. Postal code: 81746-73441. E-mail: m. fatehizade@edu. ui. ac. ir</p> <p>Dor: http://dorl.net/dor/20.1001.1.20081243.1400.16.1.5.3</p>	<p>The present study investigated the effectiveness of Rollo's Existential-Humanistic Approach to the willingness to infidelity in disloyal men. The present study was a single case study (A-B phase design). The research population included men involved in marital infidelity in Shahindaj in 2021. The participants were three people who were selected using purposive sampling to participate in treatment. The data were collected using the Whitley Attitudes toward Infidelity Scale (ATIS). The intervention was performed individually, two sessions per week for 120 to 160 minutes on the participants. The collected data were analyzed using visual analysis, the change stability index, and the recovery rate formula. The visual analysis of the curves for the tendency to marital infidelity in the intervention stage showed that the two variables underwent a downward trend and the change stability index of both variables was greater than 1.96. Furthermore, the tendency to marital infidelity and existential crises were improved by 41.66% and 31%, respectively, indicating that the intervention implemented following Rollo's approach had a significant impact on these two variables. Based on the findings of the present study, it can be concluded therapists can use Rollo's existential-humanistic approach as an efficient model to reduce existential crises in clients and also reduce the tendency to infidelity in the individuals or couples engaged in marital infidelity.</p>
<p>Citation: Choupani, M., Fatehizade, M., Asanjarani, F., Mario de Castro Correa, Alberto. (1400/2022). The effectiveness of Rollo's existential-humanistic approach to the willingness to infidelity in disloyal men: A single case study, 16 (1). 39-53. Dor: http://dorl.net/dor/20.1001.1.20081243.1400.16.1.5.3</p>	

اثربخشی رویکرد وجودی انسان‌گرای رولو می بر گرایش به خیانت در مردان خیانت‌کار: پژوهش مورد منفرد

موسی چوپانی^۱، مریم‌السادات فاتحی‌زاده*^۲، فرامرز اسنجرانی^۳، آلبرتو ماریو دی کاسترو کوریا^۴

^۱دانشجوی دکتری مشاوره، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.

^۲استاد گروه مشاوره، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.

^۳استادیار گروه مشاوره، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.

^۴استاد گروه روان‌شناسی، دانشگاه دل نورت، بارانکیلا، کلمبیا.

اطلاعات مقاله

چکیده

دریافت: ۱۴۰۱/۰۶/۰۸

اصلاح نهایی: ۱۴۰۱/۰۸/۱۰

پذیرش: ۱۴۰۱/۰۸/۲۸

انتشار آنلاین: ۱۴۰۱/۰۸/۲۸

نوع مقاله: مقاله پژوهشی

هدف این پژوهش بررسی اثربخشی رویکرد وجودی انسان‌گرای می بر گرایش به خیانت در مردان خیانت‌کار بود. روش پژوهش حاضر، مورد منفرد (طرح A-B) بود. جامعه‌ی آماری پژوهش، مردان درگیر در خیانت زناشویی در شهرستان شاهین‌دژ در سال ۱۴۰۰ بود که از میان آن‌ها با استفاده از روش نمونه‌گیری هدف‌مند، سه نفر برای مشارکت در درمان انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها پرسش‌نامه‌ی نگرش به خیانت زناشویی وایتلی (ATIS) بود. درمان می به صورت انفرادی، هر هفته دو جلسه به مدت ۱۲۰ تا ۱۶۰ دقیقه بر روی اعضا اجرا شد. داده‌ها با استفاده از تحلیل دیداری، شاخص تغییر پایا و فرمول درصد بهبودی تجزیه و تحلیل شد. تحلیل دیداری نمودارهای متغیر گرایش به خیانت در مرحله‌ی مداخله شیب نزولی دارد و شاخص پایایی تغییر هر دو متغیر نیز بزرگ‌تر از ۱/۹۶ است. هم‌چنین درصد بهبودی کلی در متغیر گرایش به خیانت ۴۱/۶۶ است؛ لذا تأثیر درمان می بر این متغیر از لحاظ آماری معنادار است. براساس یافته‌های پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که درمان‌گران می‌توانند از رویکرد وجودی انسان‌گرای می به‌عنوان یک رویکرد کارآمد، جهت کاهش گرایش به خیانت در فرد یا زوج درگیر در خیانت زناشویی استفاده کنند.

کلیدواژه‌ها: خیانت زناشویی، بحران وجودی، رویکرد وجودی، انسان‌گرای می.

نویسنده‌ی مسئول*:

مریم فاتحی‌زاده دکتری مشاوره‌ی دانشگاه علامه طباطبایی و گروه مشاوره دانشگاه اصفهان. اصفهان، ایران

کد پستی: ۸۱۷۴۶-۷۳۴۴۱

پست الکترونیکی:

m.fatehizade@edu.ui.ac.ir

مقدمه

خیانت زناشویی پیچیدگی نظری زیادی دارد و دست‌یابی به تعریفی واحد و مشترک از آن که در تمامی فرهنگ‌ها از پذیرش برخوردار باشد تا حدی دور از انتظار است (ورویلووسکا-عهاسکرزیک، ۲۰۲۱؛ فی و میمس، ۲۰۱۹). با این حال به طور کلی خیانت را برقراری هرگونه رابطه‌ی صمیمانه و توأم با نوازش در بُعد جنسی و عاطفی با نفر سوم تعریف می‌کنند که تعهد رابطه‌ی زناشویی را نقض کرده و با رنج‌های عاطفی در فرد قربانی همراه است (چوپانی، سهرابی‌فرد، محمد، اسماعیلی و صمدی‌فرد، ۲۰۱۹/۱۳۹۸).

درصد زیادی از مردم ایالات متحده آمریکا نگرش منفی نسبت به خیانت دارند، با این حال ۲۲-۲۵٪ مردان و ۱۱-۱۵٪ زنان چنین رابطه‌ای را تجربه کرده و می‌کنند (آلن، آنکینس، باکوم، اشنایدر، گوردون و گلاس، ۲۰۰۵). ایندور، پری‌پالدی، هیرسچبرگر، برینباوم و دیتوسچ (۲۰۱۵) در پژوهش خود تصریح کردند که بیش از ۵۰٪ از مردان و زنان، خیانت زناشویی را تجربه کرده‌اند. در ایران نیز با این که میزان شیوع این آسیب به‌صورتی کمی برآورد نشده است؛ ولی بسیاری از پژوهش‌های انجام‌شده در این زمینه نظیر قره‌گوزلو، مرادحاصلی و عطاذخت (۲۰۱۸/۱۳۹۷) و چوپانی و همکاران (۲۰۱۹/۱۳۹۸) شیوع این آسیب را در بین زوجین ایرانی، به‌عنوان یک عامل نگرانی‌زا مورد تأکید قرار داده‌اند. تبیین گرایش به خیانت زناشویی که آشکارشدن آن زمینه را برای فروپاشی پیوند زناشویی فراهم می‌کند (ون‌زیل، ۲۰۲۱)؛ مستلزم تمرکز عمیق بر ساختار ارزشی و دیدگاه زوجین نسبت به ماهیت خویشتن است (خلیل‌زاده و سلیمانی، ۲۰۱۹/۱۳۹۸). بررسی زوجین دارای تجربه خیانت، حاکی از آن است که تحولات عمیقی در دیدگاه این افراد نسبت به زندگی زناشویی و عشق ایجاد شده است و اغلب این افراد غرق در بحران‌های وجودی^۱ هستند (استیلمان، گارسیا و تساپلیس؛ ۲۰۱۹). بحران‌هایی که گرایش آن‌ها را به این شکل ارتباطی تسهیل می‌بخشد، تنهایی^۱، اضطراب^۱، عشق و آزادی^۲ از جمله نگرانی‌های وجودی هستند که پیشینه‌های نظری و تجربی نظیر می^۳ (۱۹۶۹/۱۳۹۷)؛ بینسیری و کوکدمیر^۴ (۲۰۰۶)؛ کلاترکوشه (۲۰۱۲)؛ لاتنز و گیورگی^۵ (۲۰۰۰)؛

دانی‌جعفری، آقایی و رشیدی‌راد (۲۰۲۰)؛ وویلس، وویلس و مارک^{۱۶} (۲۰۲۱) تأثیر آن‌ها را بر رابطه‌ی زناشویی مورد تأیید قرار داده‌اند. اساسی‌ترین نگرانی وجودی که هرگونه ایجاد بحران در آن می‌تواند زمینه را برای سوق‌دادن افراد به سمت خیانت زناشویی فراهم کند، عشق است. امروزه افراد تحت تأثیر فردیت‌گرایی محض، تعریف آن‌ها از عشق متفاوت شده و آن را عاملی محدودکننده و مانع تحول قلمداد می‌کنند (طالبی و ویسی، ۲۰۱۲/۱۳۹۱). عشق تا حد زیادی قداست وجودی خود را که با تعهد همراه بوده، از دست داده و اغلب افراد، صرفاً آن را نوعی محرک جنسی تلقی می‌کنند (مونیروزامان،^{۱۷} ۲۰۱۷). زمانی که فرد توان تحقق عشق اصیل را در رابطه با همسر خویش نداشته باشد، این ارزش را در روابط متعدد و فرازناشویی جست و جو می‌کند (جمشیدی‌بورخانی، ۲۰۱۶/۱۳۹۵).

زمانی که آزادی عاری از کرامت انسانی شود و با خودخواهی آمیخته شود، شکل‌گیری و حفظ روابطی برابر و توأم با تعهد را از دشوار ساخته و نهاد خانواده را در معرض فروپاشی قرار می‌دهد (اسچوماچر؛ ۲۰۱۵). تعبیر نادرست از آزادی و اشتباه گرفتن آن با بی‌بندوباری جنسی، تجربه خیانت را تسهیل می‌بخشد (می، ۱۹۸۱/۱۳۶۰). یکی از جنبه‌های بی‌بندوباری، زیرپا گذاشتن تعهدات زوجی است (بینسیری و کوکدمیر، ۲۰۰۶). بسیاری از افراد درگیر در خیانت زناشویی، بر این عقیده هستند که داشتن رابطه‌ی عاشقانه با فردی غیر از همسر، عینیت آزادی است و افراد، حق داشتن چنین رابطه‌ای را دارند (اسچرین، آپیلانیز و وانگیر؛ ۲۰۱۸).

ادراک معنا‌گر رابطه‌ی زناشویی، نگرانی دیگری است که بر عملکرد درون‌فردی و بین‌فردی افراد تأثیر دارد. زمانی که روابط زناشویی فاقد هرگونه معنای وجودی برای طرفین باشد، احتمال بروز نارضایتی‌ها در خلال روابط آن‌ها افزایش پیدا می‌کند (گواهی‌جهان، ۲۰۰۷/۱۳۸۹). افزایش نارضایتی زناشویی، به‌نوبه‌ی خود زمینه‌ساز گرایش به خیانت زناشویی شده و تکرار آن را تسهیل می‌بخشد (شاکلفورد، بیسیر و گویتز؛ ۲۰۰۸^{۱۸}). زوجین زمانی که در رابطه‌ی زناشویی خود احساس ارزشمندی کنند، تمایلی به تجربه خیانت نخواهند داشت (خلیل‌زاده و سلیمانی، ۲۰۱۹/۱۳۹۸).

¹ . freedom
¹ . May, R
¹ . Yeniceri, Z & Kokdemir, D
¹ . Lantz, J & Gregoire, T
¹ . Vowels, L. M., Vowels, M. J & Mafk, K. P
¹ . Muniruzzaman, M. D
¹ . Schumacher, M. M
¹ . Scheeren, P., Apellániz, I. d & Wagher, A
² . meaning
² . Shackelford, T. K., Besser, A & Goltz, A. T

¹ . Wróblewska-Skrzek, J
² . Fye, M. A & Mims, G. A
³ . United States of America (USA)
⁴ . Allen, E. S., Atkins, D. C., Baucom, D. H., Snyder, D. K., Gordon, K. C & Glass, S. P
⁵ . Eindor, T., Perrypaldi, A., Hirschberger, G., Birnbaum, G. E & Deutsch, D
⁶ . van Zyl, C. J
⁷ . love
⁸ . existentialist crisis
⁹ . Selterman, D., Garcia, J. R & Tsapelas, I
¹ . loneliness
¹ . anxiety

تکیه بر همکاری، زمینه را برای ایجاد تغییرات فراهم می‌کنند. رابطه در این رویکرد با گفت‌وگوی به تفکر وادارنده، همدلی، پذیرش، بودن با مراجع، توجه به رفتارهای غیرکلامی، همراهی به جای اقدام، چالش توأم با صراحت، امتناع از قضاوت همراه است (بری-اسمیت، ۲۰۱۳). عواملی که در کنار یکدیگر زمینه را برای شکل‌گیری پیوندی من و تویی فراهم می‌کند.

یکی از ابعاد رویکردهای درمانی، نحوه‌ی اجرایی‌شدن فرایند تغییر^{۱۱} در آن‌ها است (پروچاسکا و نورکراس^{۱۲}؛ ۲۰۱۶/۱۳۹۵). فرایندهای تغییر در رویکرد وجودی می، بر بینش‌دهی نسبت به نگرانی‌های وجودی، اراده‌ی کارکردی، درنگ و تعمق، شجاعت‌محوری و خلاقیت‌گرایی و رابطه‌ی من و تویی استوار است (اشنایدر و کراگ^{۱۳}؛ ۱۹۵۶/۱۳۹۲). فنون نیز در این رویکرد وجودی، در خدمت فرایندهای تغییر قرار دارند و طی این رویکرد از فنون مختلفی جهت تحقق اهداف درمانی بهره گرفته می‌شود (بری‌اسمیت، ۲۰۱۲).

این رویکرد از طریق تمرکز بر ماهیت‌های وجودی به‌ویژه آزادی و سرنوشت، زمینه را برای بهبود تنش‌های عاطفی ناشی از حوادث ناگوار فراهم می‌کند و این امکان را در اختیار افراد قرار می‌دهد که با تکیه بر توانمندی‌های خود، عبور از این دوره‌های پرمشقت را برای خویش ممکن سازند (راتنر^{۱۴}؛ ۲۰۱۵). درمان می، نقش تأثیرگذاری در تسکین استرس پس از آسیب دارد و از طریق تکیه بر باورهای بنیادین و توانمندساز وجودی، ضمن افزایش ادراک هیجان‌های خوشایند، بازگشت به وضعیت طبیعی را تسریع می‌بخشد (پیچفورد، ۲۰۰۸).

درمان وجودی می، بر بهبود سلامت روان افراد از طریق زنده‌کردن عشق در آن‌ها و هدایت آن‌ها در مسیر ایجاد روابط مهرورزانه، نقش تأثیرگذاری دارد (کولپریاوات و نیمانونگ^{۱۵}؛ ۲۰۱۵). این رویکرد از طریق افزایش بینش افراد نسبت به ماهیت تنهایی و همچنین تأثیرات مخرب انزوای ارتباطی، توانایی پذیرش تنهایی وجودی را در افراد، به‌ویژه زوجین افزایش می‌دهد و با کاهش اجتناب ارتباطی آن‌ها از یکدیگر، رضایت آن‌ها را از زندگی افزایش می‌دهد. درونی‌سازی فهمی واقع‌بینانه نسبت به مفهوم آزادی و عشق، موجبات شکل‌گیری تعاملاتی عاشقانه و سرشار از تعهد را برای افراد فراهم می‌کند و بدین‌شکل احتمال گرایش آن‌ها را به روابط مخرب کاهش می‌دهد

تنهایی به‌عنوان یکی دیگر از نگرانی‌های وجودی بر رابطه‌ی زناشویی تأثیر دارد (لارسون، رماغارد، کومیلین و بلومکوویست^{۱۶}؛ ۲۰۲۰). ناتوانی در پذیرش تنهایی از طریق ایجاد احساس ناامنی، ثبات پیوند زوجی را دچار آشفتگی می‌کند (باراکا و پولانسکی^{۱۷}؛ ۲۰۲۱). زندگی زناشویی در صورتی که با آمیختگی توأم باشد، می‌تواند تا حد زیادی تنش ناشی از تنهایی را کاهش دهد (دمیرچی و صلاحیان، ۲۰۱۸/۱۳۹۷). با این حال زمانی که پیوند زناشویی فاقد عشق باشد، فرد در خلال آن احساس امنیت نخواهد کرد و تلاش می‌کند که عشق را در پیوندهای دیگری تجربه کند (بختیارارکسی، علیزاده‌زکریا و حسینی، ۲۰۱۶/۱۳۹۵). ازدواج صمیمی‌ترین رابطه‌ی انسانی است که از طریق یکی کردن دو فرد با یکدیگر، احساس تنهایی را کاهش می‌دهد. لذا بدیهی است که ناتوانی این رابطه در تسکین تنهایی، تعهد به آن را دچار تزلزل کند (دادو و دبیری، ۲۰۱۹/۱۳۹۸).

مطالب پیشین شیوع نگران‌کننده‌ی خیانت را در بین زوجین آشکار ساخت و تا حدی نقش بحران‌های وجودی را در تسهیل‌گری افزایش افراد به این نوع روابط نشان داد. بنابراین تمرکز بر رویکردهایی که قادر به بهبود بحران‌های وجودی باشند، می‌تواند در کاهش گرایش به خیانت نقش مؤثری ایفا کند. یکی از رویکردهایی که می‌تواند در تحقق این هدف مورد استفاده قرار گیرد، درمان وجودی انسان‌گرای (۱۹۴۹) است. می از جمله درمان‌گران وجودی است که با تکیه بر نگرانی‌هایی هم‌چون آزادی، سرنوشت^{۱۸}، عشق و اراده، زمینه را برای تبیین روابط بین‌فردی و زوجی فراهم کرد (کلانترکوشه، ۲۰۱۲).

محتوای درمانی این رویکرد بر رویارویی با آزادی وجودی و پرورش آن، پرورش عشق مهرورزانه، واکاوی تجربه تنهایی، واکاوی جهان‌بینی مراجع، واکاوی خلاقیت^{۱۹}، واکاوی شجاعت^{۲۰}، واکاوی شکست و رنج، آگاهی از ارزش‌ها و روشن‌سازی آن و واکاوی احساس گناه تمرکز دارد (می، ۱۹۶۹/۱۳۴۸؛ پیچفورد^{۲۱}؛ ۲۰۰۸). در این رویکرد، بر بهبود و پذیرش سازنده‌ی این ابعاد تمرکز می‌شود؛ تمرکزی که تحقق آن می‌تواند بر کارکرد فردی و زوجی افراد تأثیر داشته باشد (هاکیت^{۲۲}؛ ۲۰۱۵).

رابطه‌ی درمانی مورد تأکید در این رویکرد، رابطه‌ی برابر و توأم با پذیرش است (اشنایدر، گالوین و سیرلین^{۲۳}؛ ۲۰۰۹). می (۱۹۶۹/۱۳۴۸) رابطه‌ی من و تویی^{۲۴} را اساس رابطه‌ی درمانی قرار می‌دهد. رابطه‌ی من و تویی آن طرفین به‌عنوان یک انسان برابر به یکدیگر نگریسته و با

⁹ relationship my & you

¹ . Berry-Smith, S

¹ . change process

¹ ¹ . Prochaska, J. O & Norcross, J. C ² ²

¹ . Schneider, K, J & Kurg, O. T ³

¹ . Ratner, J ⁴

¹ . Kulpreyavat, V & Nimanong, V ⁵

¹ . Larsson, H., Rångård, M., Kumlien, C & Blomqvist, K

² . Barraca, J & Polanski, T. X

³ . destiny

⁴ . creativity

⁵ . courage

⁶ . Pitchford, D. B

⁷ . Hackett, J. E

⁸ . Schneider, K. J., Galvin, J & Serlin, I

از این روش، کم بودن تعداد اعضای نمونه (مردانی) که خیانت آن‌ها هنوز برای همسران آن‌ها آشکار نشده است، دشواری در شناسایی افراد دارای تمایل به مشارکت در فرایند درمانی، ترس زیاد این گروه از آشکار شدن خیانت آن‌ها، عمیق بودن درمان وجودی و ضرورت تمرکز عمیق بر افراد محدود و عدم تمایل این افراد به شرکت در درمان‌های گروهی بود.

شرکت‌کنندگان

جامعه‌ی آماری پژوهش تمامی مردان خیانت‌کار شهرستان شاهین‌دژ در سال ۱۴۰۰ بود که از میان آن‌ها با استفاده از روش نمونه‌گیری هدف‌مند سه نفر برای مشارکت در درمان انتخاب شدند (به دلیل کوچک بودن شهر و دامنه‌ی گسترده‌ی رابطه‌ی پژوهشگر، شناسایی این افراد تسهیل و تسریع شد و همچنین افرادی انتخاب شدند که رابطه‌ی فرازناشویی آن‌ها هیچ دلیل تبیین‌گر شرعی نداشت). معیارهای ورود به نمونه عبارت بودند از: آشکار نبودن خیانت برای همسر، خیانت فقدان دلیل شرعی برای رابطه فرازناشویی، تمایل به مشارکت در درمان، سلامت روان و عدم مصرف داروهای روان‌پزشکی، عدم اعتیاد به مواد مخدر، حداقل تحصیلات متوسطه و عدم مشارکت هم‌زمان در برنامه‌ی درمانی دیگر. معیارهای خروج از نمونه نیز عبارت بودند از: غیبت بیش از یک جلسه، عدم انجام تکالیف و عدم پاسخ‌دهی جامع به پرسش‌نامه‌ها.

(می، ۱۹۶۹/۱۳۴۸). رویکردهای وجودی من جمله رویکرد می، صمیمیت زناشویی و مراقبت بین‌فردی را تقویت می‌کند و بدین شکل رضایت طرفین را از پیوند خویش افزایش می‌دهد (کلانترکوشه، ۲۰۱۲). پیشینه‌های مورد بررسی حاکی از آن است که رویکرد وجودی می، ضمن تأثیری که بر بهبود سلامت روان افراد دارد بر عملکرد زناشویی زوجین در ابعاد مختلف نیز نقش دارد. می‌توان انتظار داشت که این رویکرد با بهبود بحران‌های وجودی، در کاهش گرایش افراد به خیانت زناشویی، نقش مؤثری ایفا کند. بنابراین هدف این پژوهش بررسی تأثیر رویکرد وجودی- انسان‌گرایی می، بر گرایش به خیانت در مردان خیانت‌کار است.

روش

طرح پژوهش

روش پژوهش حاضر، مورد منفرد (طرح A-B) بود. در این طرح‌ها تنها یک آزمودنی در یک زمان، مورد مطالعه قرار می‌گیرد و تغییرات حاصل از مداخله، در ارتباط با همان فرد مورد ارزیابی قرار می‌گیرد. این روش ساده‌تر از روش‌های مداخله‌ای گروهی نیست و در این روش نیز به‌مانند روش‌های آزمایشی پژوهشگر به پایایی بیرونی و درونی فرایند اجرا و یافته‌ها توجه دارد (گال، بورگ و گال، ۲۰۱۶/۱۳۹۵). دلیل استفاده

جدول ۱- ویژگی جمعیت‌شناختی مشارکت‌کنندگان

ردیف	تحصیلات	سن	شغل	تحصیلات همسر	شغل همسر	تعداد فرزند	طول ازدواج	طول خیانت	فراوانی خیانت
۱	دکتری	۳۳	کارمند	کارشناسی	خانه‌دار	۱	۶	۳	۲
۲	ارشد	۴۰	کارمند	کارشناسی	کارمند	۲	۱۲	۲	۱
۳	دیپلم	۳۱	آزاد	دیپلم	خانه‌دار	۲	۶	۳	۲

و از یک تا هفت نمره‌گذاری می‌شود و دامنه‌ی نمرات نیز بین ۱۲ تا ۸۴ در نوسان است (ذال، عرب و شاگومحرز، ۲۰۲۰/۱۳۹۹). وایتلی (۲۰۰۶)، به نقل از ذال و همکاران، (۲۰۲۰/۱۳۹۹) پایایی این مقیاس را با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۸۰ گزارش کرد. حبیبی و همکاران (۲۰۱۹/۱۳۹۸) نیز پایایی این مقیاس را با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۷۱ گزارش کردند و همچنین روایی ملاکی (از نوع واگرا) این پرسش‌نامه را با استفاده از پرسش‌نامه‌ی جهت‌گیری مذهبی آلپورت ارزیابی کردند و طی این ارزیابی،

ابزار پژوهش

مقیاس نگرش به خیانت زناشویی^۱ این پرسش‌نامه توسط وایتلی (۲۰۰۶-ATIS) در قالب ۱۲ گویه و با هدف بررسی نگرش افراد نسبت به خیانت زناشویی طراحی شده است و در ایران نیز توسط حبیبی، علی‌تبار، پورآوری و صالحی (۲۰۱۹/۱۳۹۸) اعتباریابی شد. نمونه‌ای از سؤالات پرسش‌نامه عبارت است از: خیانت به کسی آسیب نمی‌زند؟ خیانت کردن برای تلافی خیانت، پذیرفتنی است. پاسخ‌های پرسش‌نامه مبتنی بر مقیاس هفت‌درجه‌ای لیکرت از به شدت مخالفم تا به شدت موافقم تنظیم

^۱. Gall, M., Borg, W & Gall, J

^۲. Attitudes Toward Infidelity Scale (ATIS)

روایی واگرایی پرسش‌نامه راه با جهت‌گیری مذهبی درونی ۰/۲۹ و با جهت‌گیری مذهبی بیرونی ۰/۱۶ گزارش نمودند.

توسط می (۱۹۶۹/۱۳۴۸)؛ می (۱۹۸۱/۱۳۶۰)؛ می (۱۹۷۷/۱۳۵۶)؛ می (۱۹۶۷/۱۳۴۶) اقتباس شده است.

برنامه‌ی مداخله

پروتکل موجود، از پروتکل‌های درمانی ارائه‌شده توسط کلانترکوشه (۲۰۱۲)؛ پیچفورده (۲۰۰۸)؛ راتنر (۲۰۱۵) و مبانی نظری - تجربی ارائه‌شده

جدول ۲- خلاصه‌ی پروتکل درمان وجودی انسان‌گرایی می

جلسه	محتوای جلسه
اول	آگاهی از دیدگاه فرد نسبت به آزادی، گفت‌وگو در مورد ارزش آن یا گفت‌وگو در مورد تأثیرات بهره‌گیری از این نوع آزادی در ابعاد زندگی.
دوم	آشناسازی افراد با آزادی وجودی، بررسی ارزش‌های این نوع آزادی با تکیه بر نمود آن در ابعاد زندگی.
سوم	سنجش میزان تحقق آزادی در عملکرد فرد و گفت‌وگو در مورد آن.
چهارم	تبیین مفهوم سرنوشت، روشن‌سازی این مفهوم در قالب روابط بین‌فردی، انتخاب و سرنوشت.
پنجم	آشنایی با ابعاد سرنوشت، گریزناپذیر دانستن سرنوشت، پذیرش نامشروط سرنوشت، انتخاب‌های آزادانه در بطن سرنوشت.
ششم	آگاهی فرد از حق انتخاب، آگاهی فرد از قدرت خواستن، قصدمندی و انتخاب، قصدمندی و عمل.
هفتم	خلاقیت و انتخاب سازنده، خلاقیت و رهایی از عملکردهای غیرسازنده. خلاقیت و حرکت در مسیر آزادی.
هشتم	بررسی ماهیت روابط زوجی، بی‌احساسی ارتباطی، انزوا و اجتناب ارتباطی.
نهم	بررسی دیدگاه افراد نسبت به عشق.
دهم	گفت‌وگو در مورد شهوت‌محوری، میل جنسی، صمیمیت غیرجنسی و مهرورزی.
یازدهم	آشنایی با مفهوم میل و خواسته و بررسی نمود آن در روابط زوجی و فرازوجی.
دوازدهم	آشنایی با مفهوم میل و خواسته و بررسی نمود آن در روابط زوجی و فرازوجی، روشن‌سازی خواسته‌های ارتباطی، تعیین قصدهای ارتباطی و حرکت در مسیر خواسته‌های ارادی تعیین‌شده.

کدهای اخلاق و کارآزمایی

برای رعایت اصول اخلاقی، اطلاعات کاملی پیرامون هدف پژوهش، فرایند درمان و چگونگی گزارش نتایج در اختیار مشارکت‌کنندگان قرار داده شد، تا با رضایت و آگاهی کامل در مورد شرکت در پژوهش تصمیم بگیرند. هم‌چنین در مورد حفظ اصل رازداری نیز به اعضا اطمینان داده شد. پژوهش حاضر دارای شناسه‌ی اخلاق به شماره‌ی IR. UI. REC. 1399. 113 از کمیته‌ی اخلاق دانشگاه اصفهان است.

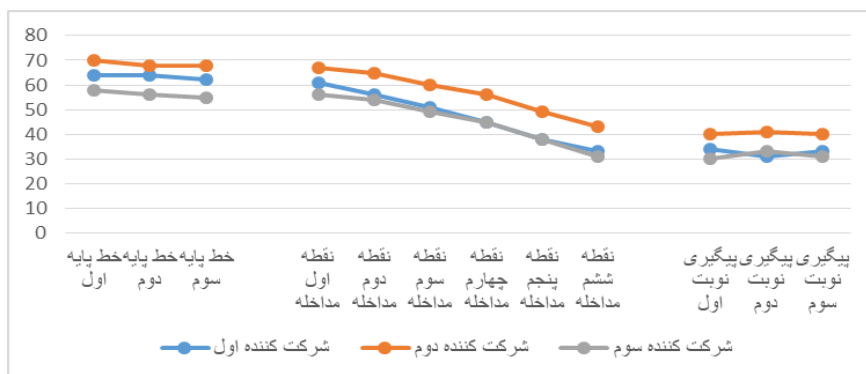
روند اجرای پژوهش

پس از شناسایی افراد با استفاده از روش نمونه‌گیری هدف‌مند، طی جلسه‌ای اطلاعات کاملی در مورد اهداف پژوهش، اثرهای احتمالی پژوهش و روش کار به آن‌ها ارائه شد و بنا بر قوانین اخلاقی برگرفته از نظام کمیته‌ی اخلاق پژوهش، بر موارد لازم تأکید شد. پس از توضیح این موارد، افرادی که مایل به شرکت در پژوهش بودند انتخاب و در فرایند درمان مشارکت داده شدند. طی فرایند اجرای پژوهش، ابتدا در مرحله‌ی خط پایه، پرسش‌نامه‌ی

نگرش به خیانت زناشویی (ATIS) بین شرکت‌کنندگان توزیع و نمرات هریک از آن‌ها به صورت جداگانه ثبت شد. خط پایه طی سه مرحله و به فاصله یزمانی سه روز اجرا شد. لازم به ذکر است که در طی مرحله‌ی خط پایه، اعضاء هیچ‌گونه مداخله‌ای دریافت نکردند. پس از اتمام مرحله‌ی خط پایه، مداخله‌ی درمانی طی ۱۲ جلسه و به توالی هر هفته دو جلسه اجرا شد و مدت زمان هر جلسه بین ۹۰ تا ۱۲۰ دقیقه در نوسان بود. ارزیابی میزان تغییر طی مرحله‌ی مداخله شش‌بار و هر دو جلسه یک‌بار انجام شد. پیگیری ثبات میزان تغییرات نیز یک‌ماه پس از اتمام اجراء طی سه نوبت و هر سه روز یک‌بار انجام شد. پس از پایان اجرای درمان، داده‌ها با استفاده از تحلیل دیداری، شاخص تغییر پایا و فرمول درصد بهبودی تجزیه و تحلیل شد.

نتایج

در نمودار (۱) تحلیل دیداری متغیر خیانت زناشویی برای ۳ شرکت‌کننده در مراحل خط پایه، مداخله و پیگیری ارائه شده است.

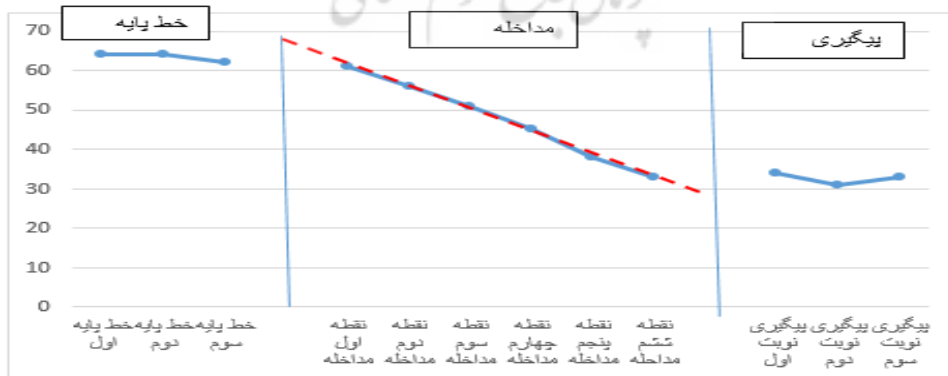
نمودار ۱- اثربخشی درمان وجودی- انسان‌گرایی می بر بهبود گرایش به خیانت زناشویی

جدول (۳) روند تغییر نمره‌ی شرکت‌کنندگان در متغیر گرایش به خیانت زناشویی، از مرحله‌ی خط پایه تا مرحله‌ی پیگیری ارائه شده است.

نمودار (۱) بیانگر آن است که تمامی شرکت‌کنندگان در مرحله‌ی مداخله نسبت به مرحله‌ی خط پایه، کاهش خیانت زناشویی را نشان می‌دهند که این تأثیر مثبت در مرحله‌ی پیگیری نیز حفظ شده است.

نمودار ۲- نمودار درون موقعیتی نمرات گرایش به خیانت زناشویی در شرکت‌کننده‌ی اول

نمودار ۳- ترسیم خط روند تغییر نمرات گرایش به خیانت زناشویی در شرکت‌کننده‌ی اول

جدول ۳- روند تغییر نمرات گرایش به خیانت زناشویی در ۳ شرکت کننده

شرکت کننده اول	شرکت کننده دوم	شرکت کننده سوم	شرکت کنندگان ارزیابی	
۶۴	۷۰	۵۸	اول	
۶۴	۶۸	۵۶	دوم	نقطه‌ی A
۶۲	۶۸	۵۵	سوم	(خط پایه)
۶۲/۳۳	۶۸/۶۶	۵۶/۳۳	میانگین	
۶۱	۶۷	۵۶	نقطه‌ی اول	
۵۶	۶۵	۵۴	نقطه‌ی دوم	
۵۱	۶۰	۴۹	نقطه‌ی سوم	
۴۵	۵۶	۴۵	نقطه‌ی چهارم	نقطه‌ی B
۳۸	۴۹	۳۸	نقطه‌ی پنجم	(مداخله)
۳۳	۴۳	۳۱	نقطه‌ی ششم	
۴۷/۳۳	۵۶/۶۶	۴۵/۵	میانگین	
۵/۵۷	۵/۱۸	۵/۰۷	شاخص تغییر پایا	
۰/۴۶	۰/۴۴	۰/۴۳	درصد بهبودی	شاخص‌ها
	۴۴/۳۳		درصد بهبودی کلی	
۳۴	۴۰	۳۰	نوبت اول	
۳۱	۴۱	۳۳	نوبت دوم	
۳۳	۴۰	۳۱	نوبت سوم	مرحله‌ی پیگیری
۳۲/۶۶	۴۰/۳۳	۳۱/۴۴	میانگین	

معناداری است. هم‌چنین درصد بهبودی برای شرکت کنندگان به ترتیب برابر با ۰/۴۶، ۰/۴۴ و ۰/۴۳ و درصد بهبودی کلی برای ۳ شرکت کننده ۴۱/۶۶ است که نشان از معناداری داده‌ها از لحاظ آماری است.

همان‌گونه که در جدول فوق مشاهده می‌شود، شاخص تغییر پایا برای مرحله‌ی مداخله در شرکت کننده‌ی اول، دوم و سوم به ترتیب برابر با ۵/۵۷، ۵۶/۶۶ و ۵/۰۷ به دست آمده است. با توجه به این که شاخص‌های به دست آمده بزرگ‌تر از ۱/۹۶ است، می‌توان ادعا کرد نتایج به لحاظ آماری

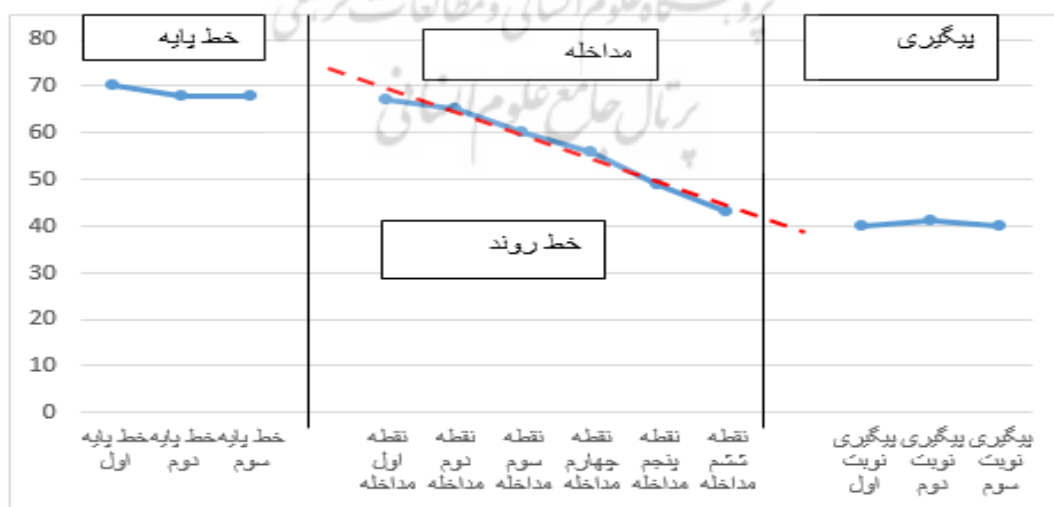
نمودار ۴- نمودار درون موقعیتی نمرات گرایش به خیانت زناشویی در شرکت کننده‌ی دوم

جدول ۴- تحلیل دیداری درون موقعیتی و برون موقعیتی متغیر گرایش به خیانت زناشویی در شرکت‌کننده‌ی اول

برون موقعیتی		درون موقعیتی	
B	۱- مقایسه‌ی موقعیت	B	۱- توالی موقعیت
A		A	
۰			
+			
-			
تغییر جهت		۶	۳
۲- تغییرات روند			
اثر وابسته به هدف		۴۸	۶۴
تغییرات ثبات			
تغییر نسبی			
تغییر مطلق	۳- تغییر در سطح	۴۷/۳۳	۶۳/۳۳
تغییر میانه			
تغییر میانگین		۶۱-۳۳	۶۲-۶۴
PND	۴- هم‌پوشی داده‌ها	بی‌ثبات	با ثبات
POD		۳۸-۵۶	۶۳-۶۴
		۳۳-۶۱	۶۲-۶۴
		نزولی	بدون جهت

جدول فوق تحلیل دیداری درون موقعیتی و برون موقعیتی شرکت‌کننده‌ی اول را در متغیر گرایش به خیانت زناشویی نشان می‌دهد.

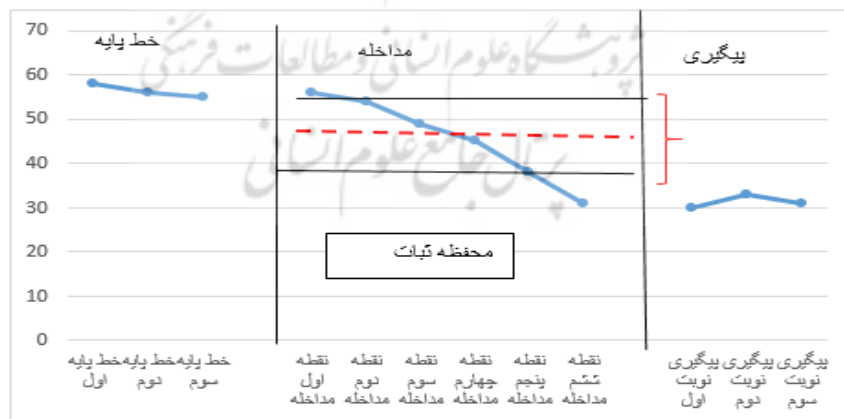

نمودار ۵- ترسیم خط روند تغییر نمرات گرایش به خیانت زناشویی در شرکت‌کننده‌ی دوم

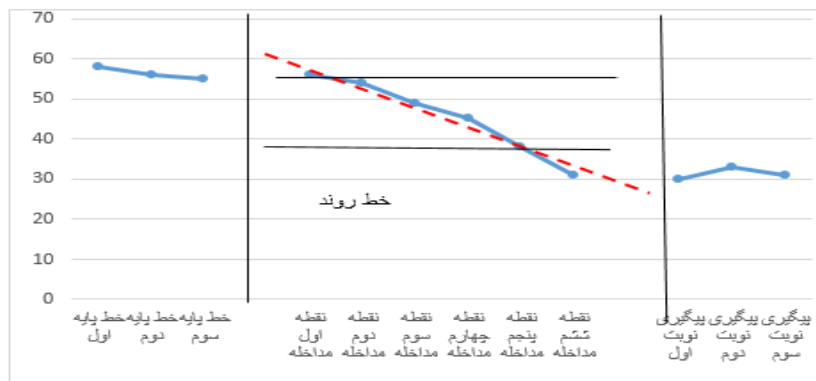
جدول ۵- تحلیل دیداری درون موقعیتی و برون موقعیتی متغیر گرایش به خیانت زناشویی در شرکت کننده‌ی دوم

برون موقعیتی		درون موقعیتی	
B	۱- مقایسه‌ی موقعیت	B	۱- توالی موقعیت
A	تغییر جهت	A	۲- طول موقعیت
+		۶	۳
۰			
-			
مثبت	۲- تغییرات روند		
با ثبات	اثر وابسته به هدف	۵۸	۶۸
بی ثبات	تغییرات ثبات		میانہ
۶۶	تغییر نسبی		
۶۸	تغییر مطلق	۵۶/۶۶	۶۸/۶۶
۶۷	تغییر میانہ		۳- سطح موقعیت
۶۸			میانگین
۵۴			
۶۵۸			
۵۶/۶	تغییر میانگین	۴۳-۶۷	۶۸-۷۰
۶۸/۶۶			دامنه‌ی تغییرات
۰/۱۰۰	PND	بی ثبات	با ثبات
.	POD	۴- هم‌پوشی داده‌ها	۴- دامنه‌ی تغییرات محفظه‌ی ثبات ۲۰٪ از میانہ‌ی هر موقعیت
		۴۹-۶۵	تغییر نسبی
		۴۳-۶۷	تغییر مطلق
		نزولی	بدون جهت
			جهت
			۶- روند موقعیت

جدول فوق تحلیل دیداری درون موقعیتی و برون موقعیتی شرکت کننده‌ی دوم را در متغیر گرایش به خیانت زناشویی نشان می‌دهد.

نمودار ۶- نمودار درون موقعیتی نمرات گرایش به خیانت زناشویی در شرکت کننده‌ی سوم

نمودار ۷- ترسیم خط روند تغییر نمرات گرایش به خیانت زناشویی در شرکت‌کننده‌ی سوم

جدول ۶- تحلیل دیداری درون موقعیتی و برون موقعیتی متغیر گرایش به خیانت زناشویی در شرکت‌کننده‌ی سوم

برون موقعیتی		درون موقعیتی		
$\frac{B}{A}$ مثبت با ثبات بی ثبات ۵۴ ۵۵/۵ ۵۵ ۵۶ ۵۴ ۶۸ ۴۲/۴ ۴۵/۵ ۰/۱۰۰ ۰	۱- مقایسه‌ی موقعیت	B	A	۱- توالی موقعیت
	تغییر جهت	۶	۳	۲- طول موقعیت
	۲- تغییرات روند اثر وابسته به هدف	۴۷	۵۶	میان
	تغییرات ثبات			
	تغییر نسبی			
	۳- تغییر در سطح	۵۶/۴۴	۵۶/۳۳	۳- سطح موقعیت میانگین
تغییر میانه				
تغییر میانگین	۳۱-۵۶	۵۵-۵۸	دامنه تغییرات	
PND	۴- هم‌پوشی داده‌ها	بی ثبات	با ثبات	۴- دامنه‌ی تغییرات محفظه‌ی ثبات ۲۰٪ از میانه‌ی هر موقعیت
POD		۳۷-۴۷	۵۵/۵-۵۷	تغییر نسبی
		۳۱-۵۶	۵۵-۵۸	تغییر مطلق
		نزولی	بدون جهت	۶- روند موقعیت جهت

مداخله در شرکت‌کننده‌ی اول، دوم و سوم به ترتیب برابر با ۵/۵۷، ۵۶/۶۶ و ۵/۰۷ به دست آمده است. با توجه به این که شاخص‌های به دست آمده بزرگ‌تر از ۱/۹۶ است، می‌توان ادعا کرد که تغییر در نمرات از مرحله‌ی خط پایه به مرحله‌ی مداخله، معنادار است. هم‌چنین درصد بهبودی برای شرکت‌کننده‌ی اول، دوم و سوم به ترتیب برابر با ۰/۴۶، ۰/۴۴ و ۰/۴۳ به دست آمده است. درصد بهبودی کلی برای ۳ شرکت‌کننده نیز ۴۱/۶۶ است. هم‌چنین نتایج

جدول فوق تحلیل دیداری درون موقعیتی و برون موقعیتی شرکت‌کننده‌ی سوم را در متغیر گرایش به خیانت زناشویی نشان می‌دهد.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف این پژوهش، اثر بخشی رویکرد وجودی-انسان‌گرایی می بر گرایش به خیانت در مردان خیانت‌کار بود. همان‌گونه که در جدول (۳) مشاهده می‌شود، شاخص تغییر پایا، برای مرحله‌ی

باشند. افرادی که دارای آزادی اصیل هستند، به قواعد زندگی زوجی به‌ویژه انحصاری بودن رابطه‌ی عاطفی-جنسی موجود در آن متعهد هستند (مالیک و همکاران، ۲۰۱۴).

ایجاد آزادی اصیل، علاوه بر تبیین و روشن‌سازی آن توسط فرد درمانگر، از طریق تبیین اصل سرنوشت نیز ممکن شد. درمانگر تلاش کرد تا مفهوم سرنوشت را برای اعضا روشن کند و به آن‌ها نشان دهد که زندگی زناشویی و فردی که با او ازدواج می‌کنیم، بخشی از سرنوشت ما است و نسبت به تعهداتی که در قبال او داریم مسئول هستیم. درونی‌سازی حس مسئولیت در این افراد نسبت به همسر و زندگی زناشویی، نقش مؤثری در متعهدسازی افراد نسبت به رابطه و کاهش تمایل به رابطه‌ی فرازناشویی داشت. زمانی که افراد سرنوشت زناشویی خود را نمی‌پذیرند و معتقد هستند که چنین پیوندی هیچ‌گونه تعهد خاصی را برای آن‌ها ایجاد نکرده است، با سهولت به سمت روابط دیگر گرایش پیدا کرده و وفاداری زناشویی خود را زیر پا می‌گذارند. می (۱۹۸۱/۱۳۶۰) به این واقعیت اشاره دارد که آزادی اصیل، داشتن روابط متعدد و زیرپا گذاشتن تعهدات زناشویی را جایز نمی‌شمارد و افرادی که از این آزادی برخوردار هستند، به‌خوبی می‌دانند که بایستی در چهارچوب سرنوشت خود از آن بهره ببرند و به محدودیت‌های انتخابی خود متعهد باشند. چنین افرادی بلاشک انرژی خود را به جای خیانت زناشویی، صرف روابط زوجی خود خواهند کرد و نیازهای عاطفی و جنسی خویش را صرفاً در تعامل با همسر خویش ارضا می‌کنند.

طی گام‌های بعدی تفاوت شهوت‌پرستی با عشق اصیل توأم با مراقبت، از لحاظ کارکرد و همچنین پیامد روشن شد و زمینه برای پیاده‌سازی عشق اصیل طی رابطه‌ی زناشویی فراهم شد. پرورش عشق اصیل بُعد دیگری از این الگوی درمانی بود که زمینه را برای کاهش میل به خیانت در مشارکت‌کنندگان فراهم کرد. می (۱۹۶۹/۱۳۴۸) تأکید دارد که فقدان عشق مهرورزانه بین زوجین و برقراری رابطه‌ی صرفاً بر مبنای میل جنسی، عاملی است که تداوم و تعهد موجود در این رابطه را در معرض تزلزل قرار داده و پای‌بندی طرفین را به آن کاهش می‌دهد. عشق جنسی ثبات چندانی ندارد و زوجینی که فقط از این مزیت برخوردار هستند، احتمال گرایش آن‌ها به خیانت زناشویی به دلیل تکراری شدن رابطه‌ی زوجی آن‌ها در سطح بالایی قرار دارد (بالوم، ۱۹۸۰/۱۳۹۷). فقدان عشق در خلال رابطه‌ی زناشویی، می‌تواند هم‌چون روابطی که صرفاً ماهیتی جنسی دارد زمینه را برای گرایش طرفین به خیانت زناشویی فراهم کند (استیلمان و همکاران، ۲۰۱۹).

حاصل از پیگیری هم بیانگر آن است که ماندگاری بهبود ایجادشده پس از درمان در هر سه مشارکت‌کننده، از نظر آماری معنادار بوده است. این یافته‌ها حاکی از تأثیر معنادار درمان می، در کاهش گرایش به خیانت زناشویی است.

درمان وجودی بر بهبود سلامت وجودی افراد، از طریق زنده کردن عشق در آن‌ها و هدایت آن‌ها در مسیر برقراری و تداوم روابط متعهدانه و سرشار از نوازش، نقش بسیار تأثیرگذاری دارد (کولپریاوات و نیمانونگ، ۲۰۱۵). این رویکرد با تکیه بر افزایش بینش افراد نسبت به ماهیت تنهایی و هم‌چنین تأثیرات مخرب انزوای ارتباطی، توانایی پذیرش تنهایی وجودی را در افراد به ویژه زوجین افزایش می‌دهد و با کاهش اجتناب ارتباطی آن‌ها از یکدیگر، رضایت آن‌ها را از فرایند زندگی بالا می‌برد (کلاترکوشه، ۲۰۱۲). کیفیت زندگی زناشویی زوجین، زمانی رو به بهبودی خواهد رفت که طرفین از سلامت وجودی برخوردار باشند (لاتنز و گیورگی، ۲۰۰۰). این پژوهشگر نشان داد که بهره‌گیری از درمان وجودی با تکیه بر مدل‌های مختلف، از طریق تسکین تنش‌های ناشی از بحران‌های وجودی، تا حد زیادی کیفیت رابطه را بهبود بخشیده و امکان داشتن زندگی متعهدانه‌تر را فراهم می‌کند. افرادی که دارای آزادی اصیل هستند، به قواعد زندگی زوجی به‌ویژه انحصاری بودن رابطه‌ی عاطفی-جنسی موجود در آن متعهد هستند (مالیک و همکاران، ۲۰۱۴). بنابراین می‌توان تأکید داشت که بهره‌گیری از رویکردهای وجودی در مواجهه با افراد دارای گرایش به خیانت، تمایل آن‌ها را به تداوم این رابطه از طریق پرورش آزادی اصیل کاهش دهد.

در طی این رویکرد درمانی پرورش آزادی اصیل، عشق‌ورزی توأم با اصالت و جایگزینی خواسته‌ها با امیال، سه اصلی بود که زمینه را برای تقویت تعهد نسبت به رابطه‌ی زناشویی و کاهش گرایش به خیانت فراهم کرد. اعضاء در چهارچوب جلسات درمانی نسبت به حق انتخاب، مسئولیت و هم‌چنین نحوه‌ی به‌کارگیری آزادی اصیل در جریان زندگی کاملاً آگاه شدند و پی بردند که درگیر شدن در خیانت زناشویی نوعی بی‌بند و باری است و هیچ هم‌سوئی با آزادی اصیل ندارد. در واقع بسیاری از افراد بر آزادی افراطی و بدون قید و بند متکی بودند و آن را به نوعی ارزش قلمداد می‌کردند. با این حال در این درمان افراد با غلط بودن این نگرش مواجه شدند. از دیدگاه می (۱۹۶۹/۱۳۴۸) ما در انتخاب همسر خویش آزاد هستیم؛ با این حال بایستی بدانیم که زندگی زناشویی قواعد ضمنی-غیرضمنی و هم‌چنین حد و حدود خاص خود را دارا است. آزادی و میزان آن در طی روابط زناشویی، با محدودیت‌ها و چهارچوب‌هایی همراه است که زوجین باید نسبت به آن‌ها توجه داشته

صمیمیت زناشویی فراهم کرد و میل به تجربه خیانت را در مشارکت‌کنندگان کاهش داد.

از جمله‌ی محدودیت‌های این پژوهش، کم‌بودن تعداد مشارکت‌کنندگان بود که ناشی از ویژگی‌های روش پژوهشی مورد استفاده بوده است و تعمیم یافته‌ها را تا حدی با محدودیت مواجه می‌کند. از لحاظ روش‌شناختی پیشنهاد می‌شود که اثربخشی این رویکرد بر گرایش به خیانت با استفاده از طرح نیمه‌آزمایشی و بر روی حجم نمونه بزرگ‌تر مورد ارزیابی قرار گیرد. همچنین این پژوهش صرفاً بر روی مردان خیانت‌کار متمرکز بود. پیشنهاد می‌شود که در پژوهش‌های آتی، اثربخشی این رویکرد بر گرایش به خیانت زنان نیز مورد ارزیابی قرار گیرد. مراکز مشاوره فردی و زوجی نیز می‌توانند از این رویکرد درمانی جهت کاهش گرایش زوجین به خیانت زناشویی بهره بگیرند. محدودیت دیگر پژوهش، پایین بودن روایی ابزار اندازه‌گیری است، لذا پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی قبل از به‌کارگیری ابزار اندازه‌گیری، به روایی آن اقدام شود تا بدین شکل ثبات درونی داده‌های به دست آمده افزایش یابد. از لحاظ شرعی خیانت به زن اختصاص دارد و رابطه فرازناشویی مرد ممکن است مشروع مرتبط باشد. لذا پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی، تمرکز بر جامعه زنان باشد و اثربخشی رویکرد رولو می بر نگرش آن‌ها نسبت به خیانت ارزیابی شود.

درمانگر طی این مدل درمانی، با تأکید بر تعهد به رابطه‌ی عاشقانه و اصیل با همسر و روشن‌سازی تأثیرات آن، این اندیشه را در اعضا ایجاد کرد که رابطه با همسر اگر عاشقانه و توأم با آمیختگی باشد، قادر خواهد بود تنش‌تنبهایی وجودی را که عامل‌گرای آن‌ها به رابطه‌ی فرازناشویی است تسکین بخشد. وقتی اعضا به این مسأله پی بردند که داشتن عشق اصیل با همسر می‌تواند ضمن تسکین تنش ناشی از تنهایی وجودی، تعهد به رابطه را تقویت کرده و خوشایندی آن را دوچندان کند، زمینه‌ی ایجاد چنین عشقی در آن‌ها فراهم شد. از طرفی خودِ عشق نیز به نوبه خود، نبودنش می‌تواند گرایش به رابطه فرازناشویی را تسریع بخشد. ناتوانی در عشق‌ورزیدن به همسر یا داشتن صرفِ عشق جنسی نسبت به او، عاملی است که داشتن روابط متعهدانه با او را دشوار می‌کند؛ بنابراین پرورش آن به‌صورت مستقیم بر کاهش گرایش به خیانت موثر است. همچنین طی این درمان، خواسته‌های اعضا مشخص و تفاوت آن با میل که تکان‌های غیرارادی است روشن شد. اعضا در ادامه ترجیح دادند به جای حرکت در مسیر امیال ناخواسته، در مسیر خواسته‌های ارادی گام برداشته و تحقق نیازهای خویش را در خلال آن ممکن سازند. مجموعه‌ی این عوامل طی این رویکرد درمانی زمینه را برای تقویت تعهد، رضایت و

قدردانی: از دانشکده‌ی روان‌شناسی و علوم تربیتی دانشگاه اصفهان جهت فراهم کردن شرایط انجام و اجرای پژوهش و همچنین تمامی افرادی که در فرایند مداخله مشارکت داشتند تشکر می‌نمایم.

تعارض منافع: بر حسب مدارک، در این مقاله هیچ‌گونه تعارض منافی از سوی نویسندگان گزارش نشده است.

حامی مالی: این مقاله برگرفته از رساله‌ی دکتری نویسنده اول مقاله است.

Reference

- Allen, E. S., Atkins, D. C., Baucom, D. H., Snyder, D. K., Gordon, K. C., & Glass, S. P. (2005). 10. 1093/clipsy. bpi014]
- Intrapersonal, interpersonal, and contextual factors in engaging in and responding to extramarital involvement. *Clinical Psychology: Science and Practice, 12(1)*, 101–130.
- Barraca, J., & Polanski, T. X. (2021). Infidelity treatment from an integrative behavioral couple therapy perspective: Explanatory model and intervention strategies. *Journal of Marital and Family Therapy, 10*. 1111/jmft. 12483. Advance online publication. [DOI: 10. 1111/jmft. 12483] [PMid: 33772820]
- Bakhtiari Arksi, H., Alizadeh Zakaria, R., & Hosseini, R. (1395 s.c./2016). The predictive role of loneliness and personality traits in marital infidelity in couples in Tehran. 3rd International Conference on Psychology, Educational Sciences and Lifestyle, Mashhad, <https://civilica.com/doc/593702>. (In Persian)
- Berry-Smith, S. (2012). *Death, Freedom, Isolation and Meaninglessness, and the Existential Psychotherapy of Irvin D. Yalom*, School of Psychotherapy. Auckland: Auckland University of Technology.
- Choupani, M., Sohrabifard, M. M., Mohammadi, F., Esmaeli, N., & Samdifard, A. (1398/2019s.c.). The perception of unfaithful men (infidelity) of the causes and factors in preventing Extramarital relations: a qualitative study. *Journal of Counseling Research, 18(69)*, 79–105. (In Persian)
- Daei Jafari, M. R., Aghaei, A , & Rashidi Rad, M. (2020). Existential Humanistic Therapy with Couples and its Effect on Meaning of Life and Love Attitudes. *The American Journal of Family Therapy, 48(5)*, 530-545.

- [DOI: 10.1080/01926187.2020.1770142]
- Damirchi, Y., Salahyan, A. (1397 s.c./2018). The relationship between attachment styles, love and sexual satisfaction with loneliness in women. *Women's Studies Sociological and Psychological*, 16(1), 198-177. (In Persian)
- Dadoo, P., & Dabiri, S. (1398 s.c./2019). Predicting the marital satisfaction based on marital burnout, loneliness and sexual function in married students [Research]. *The Journal of Psychological Science*, 18(76), 499-507. (In Persian)
- Eindor, T., Perrypaldi, A., Hirschberger, G., Birnbaum, G. E., & Deutsch, D. (2015). Coping with mate poaching: Gender differences in detection of infidelity-related threats. *Evolution & Human Behavior*, 36(1), 17-24.
[DOI: 10.1016/j.evolhumbehav.2014.08.002]
[PMid: 43239001]
- Fye, M. A., & Mims, G. A. (2019). Preventing Infidelity: A Theory of Protective Factors. *The Family Journal*, 27(1), 22-30. [DOI: 10.1177/1066480718809428]
- Govahijahan, F. (1389 s.c./2007). Relationship between meaning in life and marital satisfaction among the applicants who called on consultative committees and not. *Educational Psychology*, 3(8), 49-69. (In Persian)
- Gall, M., Borg, W., & Gall, J. (1395 s.c./2016). *Quantitative and Qualitative Research Methods in Educational Sciences and Psychology Collective*. Trans. Nasr AR. 9th ed. Tehran: Shahid Beheshti University. (In Persian)
- Gharagozloo, N., Moradhaseli, M., & Atadokht, A. (1396 s.c./2018). Comparing the effectiveness of face to face and virtual Cognitive-behavioral Couples Therapy on the Post-traumatic stress disorder in Extra-Marital Relations [Research]. *Journal of Counseling Research*, 17(65), 187-210. (In Persian)
- Habibi, M., Alitabar, S. H. S., Pouravari, M., & Salehi, S. (1398 s.c./2019). Reliability, validity and factor structure for the attitudes toward infidelity scale. *Journal of Research and Health*, 9(4), 294-301. (In Persian)
- Hackett, J. E. (2015). Existential freedom, self-Interest, & Frank underwood's underhandedness. In *House of Cards and Philosophy*, J. E. Hackett (Ed.).
- Joda, N., akhavan nilchi, N. (1395 s.c./2016). Systematic Analysis of Impact of Concept of Freedom in View of Convention on the Elimination of all Forms of Discrimination against Women in family life Components. *Women's Strategic Studies*, 18(70), 47-91. (In Persian)
- Jamshidi Borkhani, Z. (1395 s.c./2016). The relationship between justifying extramarital relationship and lovemaking styles in married women in Karaj. 1rd Comprehensive International Conference on Psychology, Educational Sciences and Social Sciences, Tehran: Kooshagostar Conference Center in collaboration with the country's universities. https://www.civilica.com/Paper-PSYCHI01-PSYCHI01_064.html (In Persian)
- Kalantarkousheh, S. M. (2012). Effects of existential issues training on marital communication among Iranian women. *Psihologijske Teme*, 21(2), 213-224. [DOI: psycnet.apa.org/record/2014-16825-001] [PMid: 16825001]
- Kulpreeyavat, V., & Nimanong, V. (2015). Rollo May on existence enriches mental health. *PSAKU International Journal of Interdisciplinary Research (PSAKUIJIR)*, 4(2), 1-10. [SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3041752>]
- Khalilzadeh, A., & Soleimani, A. (1398 s.c./2019). Predicting the attitude to infidelity based on the components of spiritual intelligence and existential meaning in life. 3rd Conference on Science and Technology of Psychology, Educational Sciences and Sociology of Iran, Tehran, <https://civilica.com/doc/929677> (In Persian)
- Korey, G. (1393 s.c./2013). Theory and practice of counseling and psychotherapy. Trans. Sayed-Mohammadi Y. 3th. Ed. Tehran: Arasbaran Publications. (In Persian)
- Larsson, H., Rämgård, M., Kumlien, C., & Blomqvist, K. (2020). Spouses' existential loneliness when caring for a frail partner late in life - a hermeneutical approach. *International Journal of Qualitative Studies on Health and Well-being*, 15(1), 1-10.
[DOI: 10.1080/17482631.2020.1734166] [PMid: 32116141]
- Lantz, J., & Gregoire, T. (2000). Existential psychotherapy with couples facing breast cancer: A twenty year report. *Contemporary Family Therapy*, 22(3), 315-327. [DOI: 10.1023/A:1007812624449]
- Malik, N., Nawaz, Y., Mehmood, B., Riaz, F., Mushtaq, S. K., & Khan, M. I. (2014). Causes and Consequences of Extra-Marital Relations in Married Women: A Case Study of Darulaman Sargodha. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 5(23), 2044-2053.
[DOI: 10.36941/mjss]
- Muniruzzaman, M. D. (2017). Transformation of intimacy and its impact in developing countries. *Life Sciences*,

- Society and Policy*, 13(1), 10-20. [DOI: 10.1186/s40504-017-0056-8] [PMid: 28766186]
- May, R. (1348 s.c./1969). *Love & will*. Trans. Habib S. 2th. Ed. Tehran: Danjeh Publications. (In Persian)
- May, R. (1360 s.c./1981). *Freedom & destiny*. Trans. Hossaiini-Fayaz SMB. 2th. Ed. Tehran: Arjomand Publications. (In Persian)
- May, R. (1356 s.c./1977). *The meaning of anxiety*. Trans. Akbari A. 1th. Ed. Tehran: Danjeh Publications. (In Persian)
- May, R. (1346 s.c./1967). *Art of counseling*. Trans. Alavi Kh & Shamlo N. 2th. Ed. Tehran: Danjeh Publications. (In Persian)
- Previti, D., & Amato, P. R. (2004). Is Infidelity a Cause or a Consequence of Poor Marital Quality? *Journal of Social and Personal Relationships*, 21(2), 217-230. [DOI: 10.1177/0265407504041384] [PMid: 14478004]
- Prochaska, J. O., & Norcross, J. C. (1395 s.c./2016). Systems of psychotherapy: Atranstheoretical analysis. Trans. Sayed_Mohammadi Y. 7th. Ed. Tehran: Ravan Publications. (In Persian)
- Pitchford, D. B. (2008). The existentialism of Rollo May: An influence on trauma treatment. *Journal of Humanistic Psychology*, 49(4), 441-461. [DOI: 10.1177/0022167808327679] [PMid: 18324006]
- Ratner, J. (2015). Rollo May & the search for being: Implications of May's thought for contemporary existential-humanistic psychotherapy. *Journal of Humanistic Psychology*, 59(2), 252-268. [DOI: 10.1177/0022167815613880] [PMid: 09121007]
- Schneider, K. J., & Kurg, O. T. (1389/2010). Existential-Humanistic Therapy. Trans. Zirak H. 2th. Ed. Tehran: Arjomand Publications. (In Persian)
- Shackelford, T. K., Besser, A., & Goetz, A. T. (2008). Personality, marital satisfaction, & probability of marital infidelity. *Individual Differences Research*, 6(1), 13-25. [DOI: 10.1.1.476.2300]
- Schneider, K. J., Galvin, J., & Serlin, I. (2009). Rollo May on existential psychotherapy. *Journal of Humanistic Psychology*, 49(4), 419-434. [DOI: 10.1177/0022167809340241] [PMid: 18324004]
- Seltermann, D., Garcia, J. R., & Tsapelas, I. (2019). Motivations for extra dyadic infidelity revisited. *The Journal of Sex Research*, 56(3), 273-286. [DOI: 10.1080/00224499.2017.1393494] [PMid: 29244527]
- Scheeren, P., Apellániz, I. D. A. M. d., & Wagner, A. (2018). Infidelidade Conjugal: A Experiência de Homens e Mulheres. *Trends in Psychology*, 26, 355-369. [DOI: 10.9788/TP2018.1-14Pt]
- Schumacher, M. M. (2015). The Meaning of Freedom and the Redefinition of Marriage. *Logos: A Journal of Catholic Thought and Culture*, 18(3), 113-122. [DOI: 10.1353/log.2015.0028]
- Talebi, A., & Veici, S. (1391 s.c./2012). The Relationship between Romantic Love and the Attainment of Marital Values. *Women's Strategic Studies*, 14(56), 247-283. (In Persian)
- van Zyl, C. J. J. (2021). The five factor model and infidelity: Beyond the broad domains. *Personality and Individual Differences*, 172, 110553. [DOI: 10.1016/j.paid.2020.110553]
- Vowels, L. M., Vowels, M. J., & Mark, K. P. (2021). Is Infidelity Predictable? Using Explainable Machine Learning to Identify the Most Important Predictors of Infidelity. *The Journal of Sex Research*, 1-14. [DOI: 10.1080/00224499.2021.1967846]
- Wróblewska-Skrzek, J. (2021). Infidelity in relation to sex and gender: The perspective of sociobiology versus the perspective of sociology of emotions. *Sexuality & Culture*, 25(5), 1885-1894. [DOI: 10.1007/s12119-021-09845-6]
- Yeniceri, Z., & Kokdemir, D. (2006). University students' perceptions of, and explanations for, infidelity: The development of the Infidelity Questionnaire (INFQ). *Social Behavior and Personality: An International Journal*, 34(6), 639-650. [DOI: 10.2224/sbp.2006.34.6.639] [PMid: 10157003]
- Yalom, I. (1397 s.c./1980). *Existential psychotherapy*. Trans. Habib S. 5th. Ed. Tehran: Nay Publications. (In Persian)
- Zaal, B., Arab, A., & Moharrer, G. R. S. (2020/1399 s.c.). The Effectiveness of Forgiveness Training on Attitudes to Infidelity and Trust in Interpersonal Relationships in Women Affected by Marital Infidelity. *Journal of Family Research*, 16(3), 413-428. (In Persian)